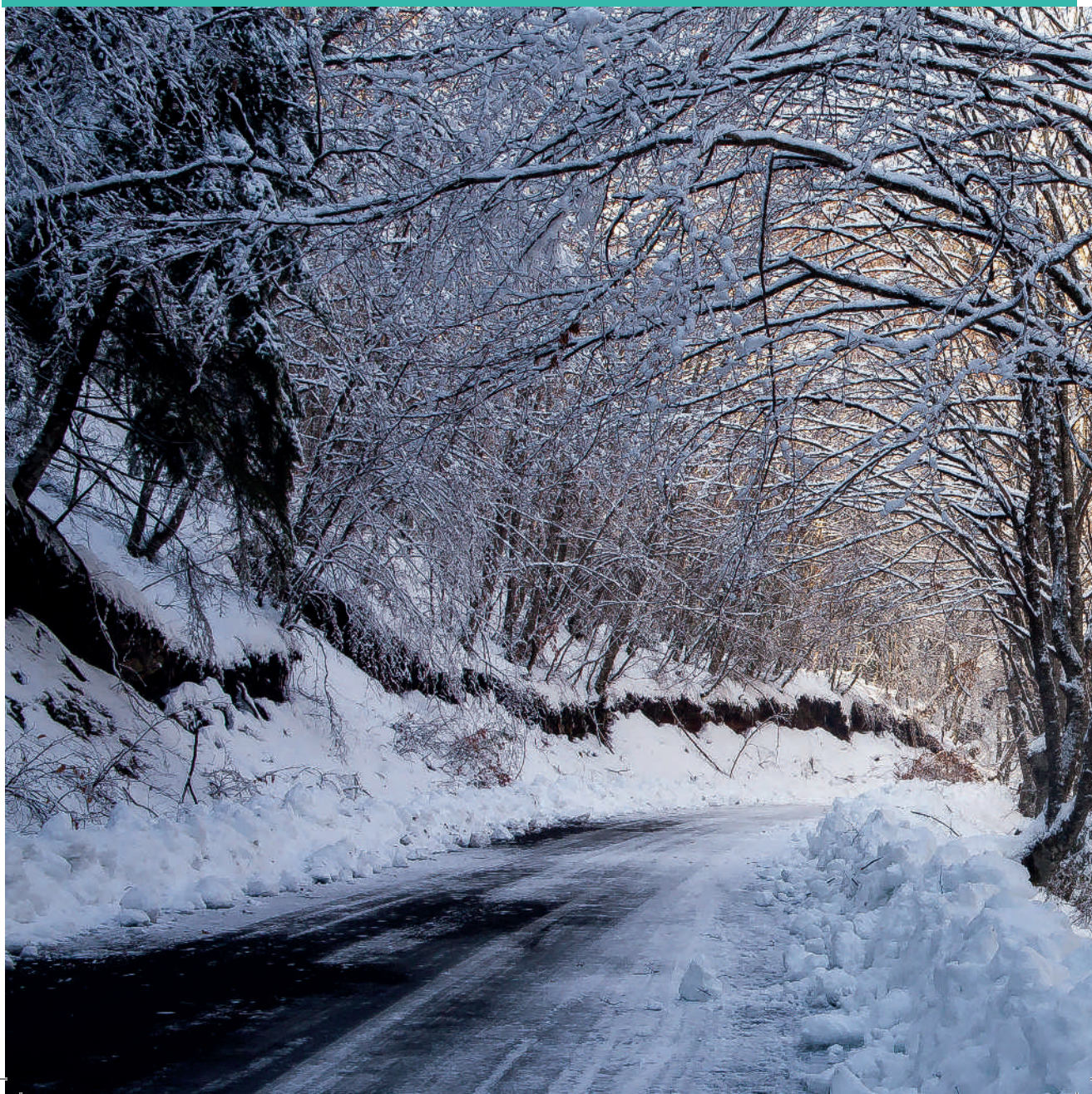

Φυσικό Περιβάλλον

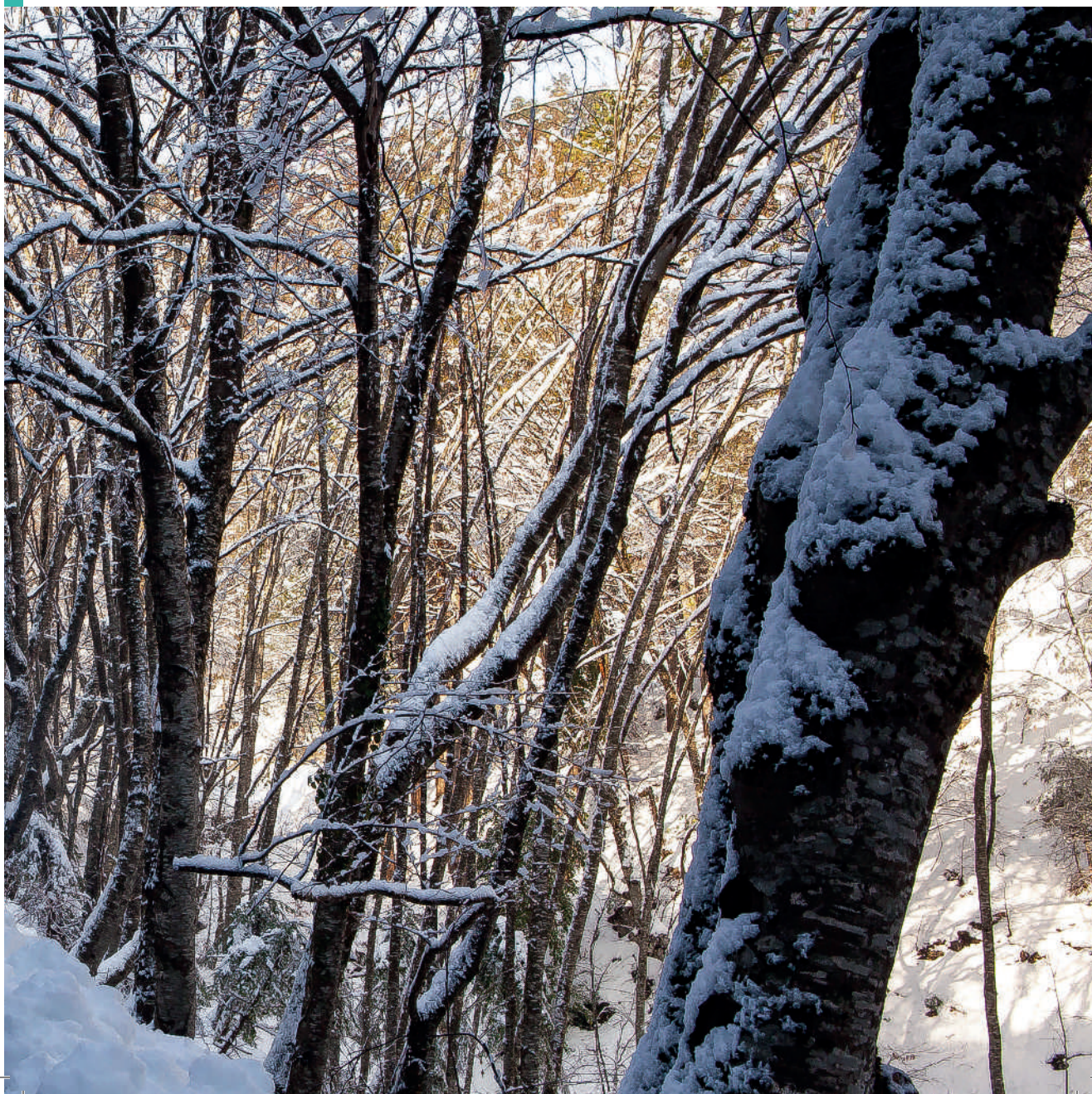

Μια πλανεύτρα λιακάδα διαλύει τα σκοτάδια και τις ομίχλες του πρωινού. Ξυπνάει αστραφτερός ο Λευκός Πύργος, λάμπουν γαλάζια τα νερά του Θερμαϊκού. Σαν να 'ναι μέρα ανοιξιότικη. Έξω απ' τα κλειστά τζάμια, ωστόσο, ο χειμώνας καλά κρατεί. 22 του Γενάρη σήμερα. Μετά την πολυήμερη παγωνιά, η θερμοκρασία στην πόλη προσπαθεί να ισορροπήσει γύρω στο 0°.

Από τα χιόνια του Ολύμπου στο δειλινό του Θερμαϊκού

ΚΕΙΜΕΝΟ: Θεόφιλος Μπασγιουράκης
ΦΩΤΟΓΡΑΦΙΕΣ: Άννα Καλαϊτζή

Σε απόσταση ελάχιστων χιλιομέτρων από το επίπεδο της θάλασσας και τον κάμπο του Λιτοχώρου, οι εικόνες που μας περιβάλλουν έχουν αποτυπωμένη όλη τη μαγεία του χιονιού.

- Ωραία μέρα για πεζοπορία στα Πριόνια λέει η Άννα.
- Το μονοπάτι θα έχει πολύ χιόνι, θα είναι αδιάβατο στα ψηλώματα του Ολύμπου.
- Προτείνω να το ρισκάρουμε, επιμένει η Άννα. Ποτέ δεν έχω διεισδύσει στον Όλυμπο το χειμώνα.

Πλανεύτρα λιακάδα ! Μας παρασέρνει ν'αφήσουμε τη ζεστούλα του σπιτικού και τις εφημερίδες της Κυριακής. Και ν'αναζητάμε στον χιονισμένο Όλυμπο τα μονοπάτια των Θεών...

Ανηφορίζοντας στα ψηλώματα του Ολύμπου

Παίρνοντας τη δημοσιά για την Κατερίνη, ξεχωρίζει στο βάθος το γνώριμο περίγραμμα του Όλυμπου επιβλητικό, κυριαρχικό πάνω από τα σύννεφα του κάμπου. Όσο πλησιάζουμε, το ορεινό συγκρότημα αποκαλύπτει λεπτομέρειες,

αόρατες από μακριά. Είναι οι λευκές κηλίδες, που παρεμβάλλονται ανάμεσα στις δασωμένες, βαθυπράσινες πλαγιές. Το μήνυμα του Ολύμπου είναι σαφέστατο προς τους επίδοξους εισβολείς: τα σύνορά του, θωρακισμένα απ'τον χιονιά, είναι απαραβίαστα. Εμείς όμως συνεχίζουμε ...

Φτάνουμε στο Λιτόχωρο. Μας υποδέχε-

ται ηλιόλουστο αλλά παγωμένο, μ' ένα βοριαδάκι φαρμακερό. Καπνίζουν οι καμινάδες, διάχυτη η μυρωδιά του ξύλου. Οι διαβάτες λιγοστοί, βαδίζουν γρήγορα, τυλιγμένοι στα μπουφάν. Εικόνα χειμωνιάτικη στους πρόποδες του Ολύμπου, αυθεντική.

Διασχίζουμε την μικρή, Ολύμπια πολιτεία και παίρνουμε τις γνωστές μας – από τόσα χρόνια – ανηφορίες για το βουνό. Πολύ γρήγορα συναντάμε στα δεξιά μας τις ολοκαίνουργιες και πολύ αξιόλογες κτιριακές εγκαταστάσεις του «Κέντρου Πληροφόρησης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου». Ο **Σάββας Βασιλειάδης**, εξειδικευμένος οικοξεναγός του Φορέα Διαχείρισης, μας καλωσορίζει και μας ξεναγεί στις εξαιρετικές θεματικές ενότητες, που περιλαμβάνουν τα πάντα για το μυθικό βουνό.

- Όσο για την πεζοπορία σας στα Πριόνια, μάλλον θα πρέπει να την μεταθέσετε σε πιο εύκρατες εποχές.

Απότοποι εμείς στην υπόδειξη του Σάββα συνεχίζουμε, αφήνουμε δεξιά μας την **Μονή Αγίου Διονυσίου** και αρχίζουμε τις στροφές. Καθώς το υψόμετρο μεγαλώνει, στα πλαϊνά του δρόμου γίνεται πιο συχνή η παρουσία του χιονιού. Επιπλέον, τα πρώτα ίχνη πάγου κάνουν την εμφάνισή τους στο οδόστρωμα κάποιων ανήλιαγων στροφών. Αν και η πρόσφυση των ελαστικών είναι καλή, εγκαθιστώ και τετρακίνηση για πρόσθετη σιγουριά.

Γύρω μας το τοπίο σταδιακά αλλάζει. Την θαμνώδη βλάστηση του πουρναριού, του κέδρου και της κουμαριάς διαδέχονται πυκνοδασωμένες πλαγιές έλατων και μαυρόπευκων. Παράλληλα ο δρόμος στενεύει αισθητά από τους όγκους του χιονιού που έχουν συσσωρευθεί στα πλαϊνά από τα μηχανήματα αποχιονισμού. Λίγο πιο πάνω αρχίζουν και οι οξυές. Αιθέρια τα κλαδιά τους, γυμνωμένα από τα φύλλα, διαφέρουν αισθητά από τα βαθυπράσινα κλαδιά των κωνοφόρων που, εξαιτίας της πυκνότητάς τους, είναι βαρυφορτωμένα από μεγάλες ποσότητες χιονιού.

Στις μικρές ευθείες του δρόμου και στις αλλεπάλληλες στροφές οι εικόνες μεταβάλλονται διαρκώς. Είναι μια οπτική εμπειρία μοναδική, που μόνον το χιόνι μπορεί να δημιουργεί. Σποραδικά αυτοκίνητα είναι σταματημένα σε κάποιες εσοχές του δρόμου είτε γιατί δεν μπορούν – λόγω πάγου – να συνεχίσουν, είτε γιατί οι επιβάτες τους χαίρονται με κάθε τρόπο την γενναιοδωρη παρουσία του χιονιού.

Βγαίνοντας από το δάσος της οξυάς, τις μισοκρυμμένες πλαγιές και τις ρεματιές, ο οριζόντιος ξανοίγει, εμφανίζονται γυμνές, χιονόλευκες κορυφές. Να και η φιλική και τόσο επιθυμητή σιλουέτα του **Καταφυγίου του Σταυρού**. Χτισμένο σε υψόμετρο 1000 σχεδόν μέτρων και σε απόσταση 9,3 χλμ από το Κέντρο Πληροφόρησης, το Καταφύγιο του Σταυρού είναι ο πιο άμεσος προορισμός προσέγγισης και διανυκτέρευσης στην ατμόσφαιρα του θρυλικού βουνού.

Αρκετά αυτοκίνητα, τετρακίνητα ως επί το πλείστον, είναι σταθμευμένα σε κάθε διαθέσιμο άνοιγμα του δρόμου. Μερικές δεκάδες μέτρα μετά τις εγκαταστάσεις του Σταυρού η έννοια του δρόμου παύει να υπάρχει. Απλά υποψιαζόμαστε το οδόστρωμα, ολότελα καλυμμένο από παχύ στρώμα χιονιού. Αυτό είναι το «οδόφραγμα» του Ολύμπου, που απαγορεύει την οποιαδήποτε πρόσβαση για τα επόμενα 7-8 χιλιόμετρα ως τα διάσημα Πριόνια.

- Δεν περίμενα τόσο χιόνι, λέει η Άννα.

- Κι όμως, είναι απόλυτα φυσιολογικό εδώ πάνω, μετά τους 10 σχεδόν πόντους που είχε πιάσει στο κέντρο της Θεσσαλονίκης, μερικές μέρες πριν.

Ένα «θεωρείο» πολύ προνομιακό

Τα πέτρινα σκαλοπάτια είναι με επιμέλεια καθαρισμένα από τον πάγο, οδηγούν με απόλυτη ασφάλεια τα βήματά μας από τον δρόμο ως το καφέ – εστιατόριο του Καταφυγίου του Σταυρού.

Ηλιόλουστη η αίσθησή σου, ευρύχωρη και ευχάριστη, με πανοραμική τζαμαρία

**Η έννοια του δρόμου παύει να υπάρχει πάνω από το καταφύγιο του Σταυρού. (πάνω)
Γαλαζωπή ρωγή μέσα στον πάγο. Ελληνική πραγματικότητα ή αλπικό τοπίο ;**

που χαρίζει μοναδική θέα στις πλαγιές του Ολύμπου, στον κάμπο και στο Αιγαίο. Αναμμένη ξυλόσομπα, ήλιος στα τζάκια και κούτσουρα στο τζάκι. Σε κάθε σημείο του μεγάλου χώρου είναι διάχυτη μια γλυκειά θαλπωρή. Που την συμπληρώνουν οι αχνιστές σούπες, οι καφέδες και το τσάι του βουνού, από τα υψίπεδα του Ολύμπου, φυσικά. Είναι το ωραιότερο, το πιο εμβληματικό ρόφημα τούτη τη στιγμή εδώ, στην χιονοστόλιστη ολύμπια πλαγιά.

Έρχεται στο διπλανό τραπέζι να καθίσει ένας παππούς με τα εγγονάκια του, αγοράκι και κοριτσάκι, προσχολικής ηλικίας και τα δυο. Σκούφοι, γάντια, μπουφάν με ζωηρά χρώματα και μποτάκια. Μελετούν τον κατάλογο, συζητάνε για λίγο και παραγγέλλουν. Σε λίγα λεπτά καταφθάνουν δυο βαθεία πιάτα με

αχνιστές φασολάδες. Στο πέρασμά τους αγγίζουν τα ρουθούνια μας με την ελκυστική τους, τόσο χαρακτηριστική μυρωδιά. Αμέσως, ο παππούς και το κοριτσάκι αφοσιώνονται στο ζεστό περιεχόμενο των πιάτων τους. Το αγοράκι τους παρατηρεί κι όσο η παραγγελία του αργεί, αδημονεί. Κάποια στιγμή φτάνει και η δική του. Άξιζε την προσμονή ! Είναι μια τεράστια μπριζόλα, που εξέχει από το πιάτο και φαντάζει δυσανάλογη με την ηλικία του παιδιού. Που, απτόντο από το μέγεθος, εφορμά πάνω της με μαχαίρι και πηρούνι. Ένα θέαμα πολύ απολαυστικό. Ολοκληρώνουμε το τσάι μας με τις τελευταίες ευωδιαστές γουλιές κι ύστερα αφήνουμε τα βλέμματά μας να πλανηθούν, για ώρα πολλή, στην έξοχα διακοσμημένη με λευκές κηλίδες, φύση του βουνού.

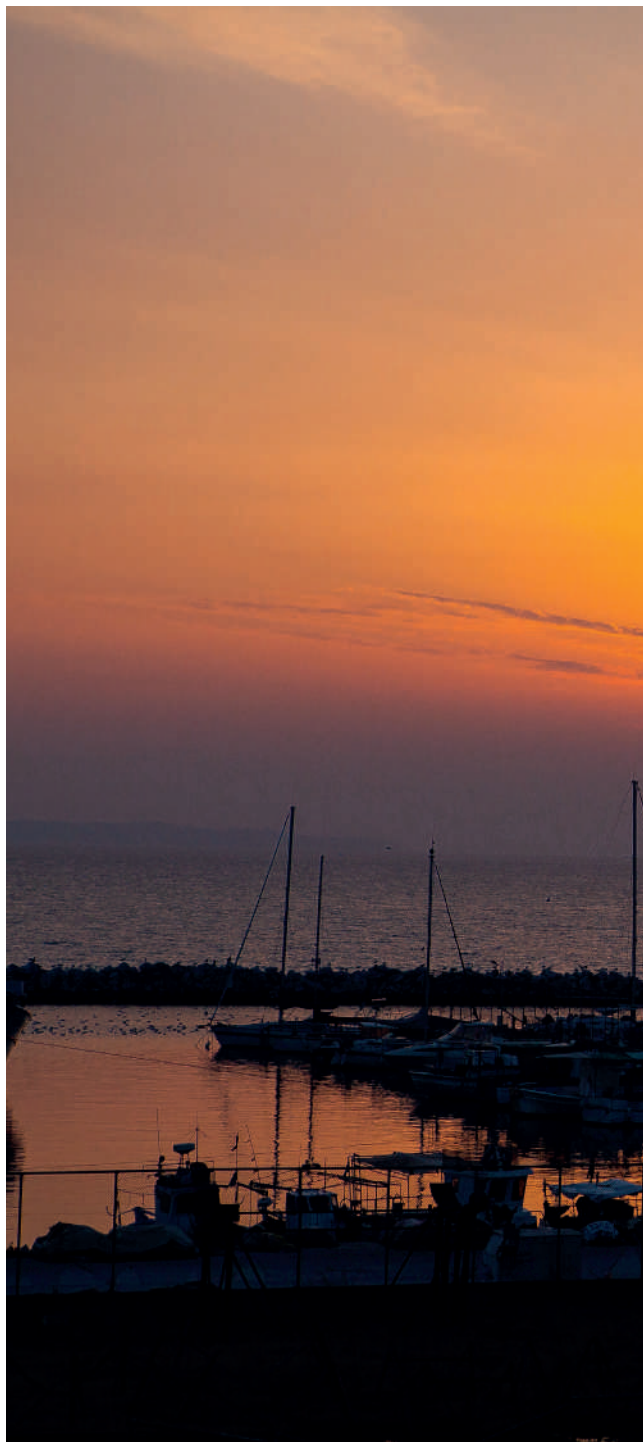
Στο δειλινό του Θερμαϊκού

Απομεσήμερο πια. Ο ήλιος συνεχίζει να διαγράφει την σύντομη, χειμωνιάτικη πορεία του προς τη δύση. Όπου να 'ναι θ' αρχίσουν οι πρώτες πλαγιές να βυθίζονται στη σκιά, η θερμοκρασία θα πέσει δραματικά. Παίρνουμε να κατηφορίζουμε, στον ηλιόλουστο ακόμα, κάμπο του Λιτοχώρου. Ύστερα, γυρίζουμε στον Όλυμπο την πλάτη, αρχίζουμε το ταξίδι της επιστροφής για Θεσσαλονίκη.

Η παραλιακή Λεωφόρος Νίκης και η αχανής προκουαία της πόλης μάς υποδέχονται με απρόσμενα υψηλή θερμοκρασία και πρωτοφανή – για την εποχή – κοσμοσυρροή. Ασφυκτικά γεμάτα είναι τα μπαράκια και τα καφέ με τα τραπεζάκια τους έξω, αναρίθμητοι περιπατητές πηγαινοέρχονται ανάμεσα στην Πλατεία Αριστοτέλους και στο Λιμάνι, στον Λευκό Πύργο και σ' όλο το μήκος της Νέας Παραλίας ως το Μέγαρο Μουσικής. Είναι σαν να μην έχει μείνει κανένας Θεσσαλονικιός στο σπίτι του τούτη την ώρα της ξένοιαστης χαλάρωσης, της γαλήνης των νερών του Θερμαϊκού.

Μετά τον ρεμβασμό στο «θεωρείο» του Ολύμπου αναζητούμε και στη Θεσσαλονίκη μια ήρεμη γωνιά. Την βρίσκουμε – τελικά – σ' ένα ταβερνείο, πάνω από την μαρίνα της Νέας Κρήνης. Όχι στο πολύβουο εσωτερικό του μαγαζιού αλλά σ' ένα μοναχικό τραπεζάκι του, στη βεράντα. Μια θαλασσινή αύρα φτάνει στα πρόσωπά μας, φέρνει μαζί της την υγρασία του νερού. Ανατριχιάζουμε, τυλιγόμαστε με τα ζεστά μπουφάν του Ολύμπου.

Νωρίς το απόγευμα, αγναντεύαμε από υψόμετρο 1000 μέτρων χιονόλευκες κορυφές. Χειμώνας αυθεντικός. Δύο ώρες μετά, χαλαρώνουμε στο επίπεδο της θάλασσας, μ' ένα δειλινό που θυμίζει καλοκαίρι. Γοητευτικές μεταμορφώσεις μιας χώρας με σπάνια χαρακτηριστικά, που όλοι πρέπει να εκτιμούμε.

Δειλινό της ίδιας χειμωνιάτικης μέρας, 22 του Γενάρη, στα νερά του Θερμαϊκού.

Στο Λιτόχωρο, στην έδρα του Φορέα Διαχείρισης Εθνικού Δρυμού Ολύμπου (Φ.Δ.Ε.Δ Ολύμπου), εγκαινιάστηκε και λειτουργεί με ευθύνη του, εδώ και λίγους μήνες, ένα αξιόλογο Κέντρο Πληροφόρησης (Κ.Πλ.) για τους επισκέπτες της Προστατευόμενης Περιοχής. Το έργο αυτό αποτελεί πλέον ένα σολίδι για το Μυθικό Βουνό, την κατοικία των Θεών των αρχαίων Ελλήνων, τον Όλυμπο και παράλληλα ένα στρατηγικής σημασίας εργαλείο ενημέρωσης και ανάπτυξης περιβαλλοντικής συνείδησης και ηθικής.

Γνωριμία με το εντυπωσιακό Κέντρο Πληροφόρησης Επισκεπτών του Εθνικού Δρυμού Ολύμπου

Κείμενο: Ανδρεδάκης Π., Βασιλειάδης Σ.
Φωτογραφίες: Βασιλειάδης Σ.

Η ίδρυση ενός Κέντρου Πληροφόρησης στον Εθνικό Δρυμό Ολύμπου αποφασίστηκε το 1985 από το αρμόδιο τότε Υπουργείο Γεωργίας και τη Δασική Υπηρεσία ενώ τέθηκε στο πρώτο Γενικό Διαχειριστικό Σχέδιο του Δρυμού ως τρίτος στόχος μετά τη Θεσμοθέτηση της Προστατευόμενης Περιοχής και την ίδρυση Ειδικής Υπηρεσίας για τη Διαχείρισή της. Από τότε ξεκίνησε ένας μακρόχρονος αγώνας δρόμου για το χωροταξικό σχεδιασμό, τη σύνταξη των μελετών και κυρίως για τη χρηματοδότηση της κατασκευής και οργάνωσης ενός έργου που θα αναδείκνυε τα σημαντικά και ιδιαίτερα χαρακτηριστικά του Μυθικού Βουνού. Η άρνηση του τότε ΥΠΕΧΩΔΕ να εντάξει στα Ευρωπαϊκά Προγράμματα για το περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) την ολοκλήρωση των κτιριακών εγκαταστάσεων, οδήγησε σε μεγάλη καθυστέρηση το έργο. Η αρχιτεκτονική μελέτη του έργου έγινε από τον αρχιτέκτονα **Άγι Τσάρα**, υπάλληλο της τότε Νομαρχίας Πιερίας και η χρηματοδότηση των κτιριακών εγκαταστάσεων έγινε με τις τμηματικές επιχο-

ρηγήσεις του Υπουργείου Γεωργίας (Δασικής Υπηρεσίας).

Την οργάνωση του εκθεσιακού χώρου επιμελήθηκε το **Μουσείο Γουλανδρή Φυσικής Ιστορίας** / Ελληνικό Κέντρο Βιολόγων - Υγροτόπων με την αμέριστη υποστήριξη της ομάδας του Φ.Δ.Ε.Δ. Ολύμπου και χρηματοδοτήθηκε από το **ΕΣΠΑ**.

Το Κ. Πλ. πλαισιώνεται από ένα αμφιθέατρο **150** θέσεων για την υλοποίηση μικρής κλίμακας ημερίδων, συνεδρίων και εκδηλώσεων. Στο αμφιθέατρο αυτό, το οποίο εγκαινιάστηκε τον Μάρτιο του 2015 με τη διοργάνωση από το Φορέα τριήμερου Διεθνούς Συνεδρίου, οργανώθηκαν ή φιλοξενήθηκαν το 2ο εξάμηνο του 2016 πολλές εκδηλώσεις. Η οργάνωση του περιβάλλοντα χώρου είναι σε εξέλιξη με τη χρηματοδότηση από το Leader μέσω της Πιερικής Αναπτυξιακής, βάση της μελέτης που συντάχθηκε από την Τεχνική Υπηρεσία του Δήμου Δίου - Ολύμπου που ασκεί και την επίβλεψη. Στους άμεσους στόχους του Φορέα είναι η οργάνωση της βιβλιοθήκης, του πωλητηρίου και του αναψυκτηρίου του Κ.Πλ..

Ανάβαση στον Όλυμπο μέσα από θεματικές ενότητες

Ο εκθεσιακός χώρος περιλαμβάνει φωτογραφίες, πλούσιο πληροφοριακό υλικό, ταινίες, πολυμεσικές εφαρμογές με εξαιρετικές πανοραμικές φωτογραφίες, πεντάλεπτη τρισδιάστατη προβολή και καλύπτουν τις ανάγκες των επισκεπτών, είτε είναι η πρώτη τους γνωριμία με τον Όλυμπο είτε είναι συχνοί επισκέπτες και θαυμαστές του «Παρθενώνα» της Ελληνικής φύσης.⁽²⁾

Στην πρώτη εισαγωγική ενότητα περιγράφεται η γεωλογική ιστορία του Ολύμπου, το ιστορικό ίδρυσης του Εθνικού Δρυμού με την επιβλητική φωτογραφία του Θρόνου του Δία, το Στεφάνι και την επιγραφή από την Οδύσεια του Ομήρου: «όλυμπος ...και μέσα αιώνια χαίρονται οι

αθάνατοι», να δεσπόζουν στον χώρο.

Στην επόμενη ενότητα διατυπώνονται πληροφορίες για τους οικισμούς που αποτελούν τις *Πύλες εισόδου στον Όλυμπο* καθώς και πληροφορίες για μονοπάτια, αναρριχητικά πεδία και καταφύγια.

Ακολουθεί ενότητα για τους *Πρόποδες του Ολύμπου*. Κείμενα και εντυπωσιακές φωτογραφίες για τη μεσογειακή βλάστηση και τα είδη άγριας ζωής, που κινούνται σε χαμηλά υψόμετρα (300 - 500μ.) αλλά και για τους αρχαιολογικούς χώρους που βρίσκονται περιμετρικά του Ολύμπου.

Στη συνέχεια η ανάβαση συνεχίζεται στη *ζώνη των ψυχρόβιων δασών* και στα μεγάλα υψόμετρα από τα 1.400 μέχρι τα 2.500 μέτρα. Υποενότητες για βάραθρα και σπήλαια, για τον ζωγράφο του Ολύμπου **Βασίλη Ιθακήσιο**, δύο μεγάλα πάνελ φωτογραφιών από είδη άγριας πανίδας

και κλωρίδας στη ζώνη του Ρόμπολου και τρεις πολυμεσικές εφαρμογές γνωριμίας με τα είδη ορνιθοπανίδας (πληροφορίες και αντιπροσωπευτικές φωνές κάποιων ειδών) του Ολύμπου.

Συνεχίζοντας Στην αλπική ζώνη ο επισκέπτης θα βρει πληροφορίες και φωτογραφίες για τα είδη σε μεγάλα υψόμετρα, την αλπική βλάστηση, άλλες πολυμεσικές εφαρμογές για την κλωρίδα και τα μονοπάτια - καταφύγια, μια ολοκληρωμένη προσέγγιση στη μεταβατική υποενότητα με τίτλο στις *Κορυφές...των θεών*.

Φυσική κατάληξη Στις Κορυφές του Μύθου...στον υπέρτατο προορισμό, ο οποίος βρίσκεται συμβολικά στο ανώτατο επίπεδο του εκθεσιακού χώρου. Παράλληλες μάχες θεών και ανθρώπων για κυριαρχία, επικράτηση και στο τέλος κατάκτηση του βουνού - σύμβολο, τον Όλυμπο.

Μετά από μία ή δύο ώρες που συνήθως απαιτούνται για να δει κάποιος επισκέπτης την Έκθεση του Κ.Πλ. δημιουργούνται ανάμεικτα συναισθήματα. Αρκετά απ' αυτά εκφράζονται και στο βιβλίο εντυπώσεων του Κ.Πλ.. Θαυμασμός, συνείδηση της παγκόσμιας εμβέλειας του φυσικού μνημείου Όλυμπος, καλοπροαίρετη κριτική και προτάσεις βελτίωσης.

Επίλογος

Από τον Ιούνιο του 2016 που ξεκίνησε η επίσημη λειτουργία της Έκθεσης του Κ.Πλ. και μέχρι το τέλος του έτους οι επισκέπτες ξεπέρασαν τις **5.000**, ενώ μετά και την ενημέρωση από τον Φορέα όλων των βαθμίδων εκπαίδευσης για τη λειτουργία της, μεγάλος αριθμός σχολείων έχει προγραμματίσει επίσκεψη και έχει ζητήσει ξενάγηση. Ο μεγάλος αυτός αριθμός επισκεπτών, που εμπιστεύτηκαν το έργο του Φ.Δ.Ε.Δ. Ολύμπου και ενημερώθηκαν για την προστατευόμενη περιοχή μέσω πολυμεσικών εφαρμογών, της τρισδιάστατης προβολής και των εντυπωσιακών πανοραμικών φωτογραφιών, δίνει ελπίδα για ένα κοντινό μέλλον με ενημερωμένους περιβαλλοντικά πολίτες. Οι ενεργοί αυτοί πολίτες ελπίζουμε πως με

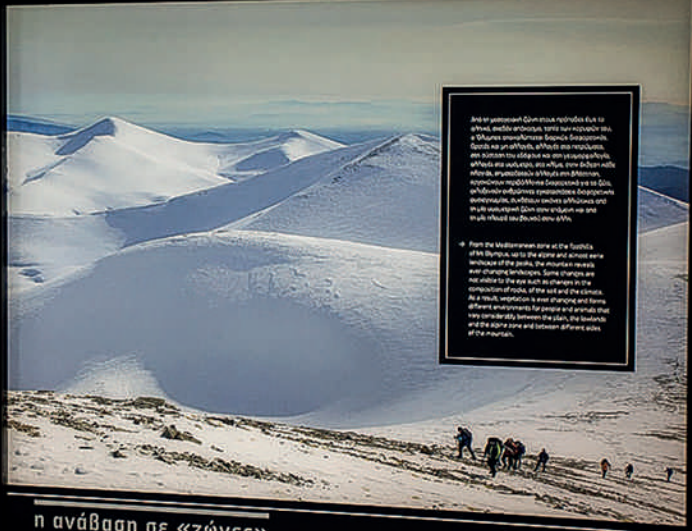
την εναισθητοποίηση, θα ξεπεράσουν το αρχέγονο πρότυπο «Βρίσκω δωρεάν υλικά και τροφή στην Φύση» και θα εφαρμόσουν τους περιβαλλοντικούς νόμους όχι από φόβο αλλά ως μια φυσική επιθυμία και ανάγκη. Θα εκτιμήσουν περισσότερο τα υπόλοιπα είδη άγριας ζωής κλωρίδας και πανίδας αλλά και τις άυλες αξίες που μας προσφέρει απλόχερα το φυσικό περιβάλλον. Στοιχεία όπως τα πολιτιστικά - ιστορικά μνημεία της ανθρώπινης διαδρομής στη φύση, την αναγνώριση του φυσικού κάλλους αλλά και την περιβαλλοντική αναψυχή που νιώθει ο κάθε επισκέπτης στο φυσικό περιβάλλον.

Συνεχίζοντας τον αγώνα μας να διατηρήσουμε και να αναδείξουμε το φυσικό θησαυρό του Ολύμπου, δίνουμε ραντεβού στην Έκθεση του Κ.Πλ. στο Λιτόχωρο.

1) Να σημειώσουμε ότι δεν απαιτείται αντίτιμο εισόδου στην έκθεση του Κ.Πλ. και ότι για τις ξεναγήσεις οργανωμένων ομάδων απαιτείται τηλεφωνική ή με ηλεκτρονική αλληλογραφία συνεννόηση.

2) Το ωράριο λειτουργίας της έκθεσης είναι 9:00 - 15:00 όλες τις μέρες της εβδομάδας (εκτός από τις επίσημες αργίες).

Από τον γυμναστήριο είναι ένας ηρώδης due to
 a few... (The text is small and partially illegible, but appears to be a list of items or a short paragraph related to the exhibit.)

η ανάβαση σε «ζώνες»
 the ascent in "zones"

Πληροφορίες: Τηλ. 23520 83000, www.olympusfd.gr, fedolymp@otenet.gr

